

5. A *kényszeregyesség során megengedett beszámítás* (60. §.) kérdése körében találkoztunk oly felfogással, hogy a létrejött k. e. az adós tartozását 50 %-ra leszállítván, hitelezője követelésébe ennek erejéig élhet beszámítással s a hitelezői követelés fennmaradó összege esik quóta alá. Vagyis ha H. a hitelező, A az adós követelése, úgy e felfogás szerint $H - A/2$ a hitelezőnek quótálisan érvényesíthető követelése, feltéve természetesen, hogy H nagyobb volt, mint A. A helyes álláspont ezzel szemben az, hogy a beszámítás „a két szembenálló követelésnek azok szembe kerülésének időpontjáig visszaható megszűnése” (Almási: Kötelmi jog 417—418. old.); a k. e. R. 98. §-ánál fogva a Cst.-nek a beszámításra vonatkozó szakaszai az egyességi eljárásban is alkalmazandók. A Cst. 38. §-a körül kifejlődött gyakorlat szerint a csődnyitás napjára mint általános leszámoló napra vonatkoztatva történik a beszámítás (hasonlóan Meszlény 157. old.). Vagyis példánk szerint $\frac{H - A}{2}$ a hitelező követelése a k. e. megindítása napjával feltételezve természetesen ismét, hogy H. nagyobb, mint A. Ez időpont egyébként irányadó a két szembe kerülő követelés mellékkötelmei és járandóságai, a késedelem stb. szempontjából. (Almási id. h.)

Dr. Huppert Leó.

A *fizetés bejegyzése és a könyvkivonati illetékesség.* A már megállapodott bírói gyakorlat értelmében nem illeti meg a könyvkivonati illetékesség azt a hitelezőt, ki bár az adósától két éven belül fogadott el fizetést, de az utolsó ügylet kötése és bejegyzése (tehát a „Tartozik” oldalon az utolsó ügyletre vonatkozó bejegyzés) 2 évnél hosszabbra nyulik vissza. A bíróság ezt a gyakorlatát arra alapítja, hogy ügylet alatt nem értendő az adós által a már korábban kötött ügyletekből kifolyólag teljesített fizetés, márpedig a Pp. 32. §-a kifejezetten rendeli, hogy az utolsó *ügylet* bejegyzésétől számítódik a 2 év.

Ez a gyakorlat azonban a méltányosság, a praktikusság, a bíróság előtt folyó perek előfeltételeinek egyszerűsítése, a törvény intenciójának következetes értelmezése végett revizióra szorul. És pedig a méltányosság miatt azért, mert midőn a hitelező eladja árúját 3 vagy 6 havi hitelre, az adós ellenben nem teljesít, és a hitelező méltányosságból részletfizetéseket egészen kis tételekben is elfogad, mely résztörlesztések az ügylet kötése utáni két évre is kiterjednek, nem méltányos, hogy épen a méltányosságot gyakorló hitelezőt perjogi hátrányban részesítsük. — A praktikusság és a bíróság előtt folyó perek előfeltételeinek egyszerűsítése végett azért, mert a hitelező kénytelen a könyvvezetés helyének illetékességét más különös illetékességi ok alapján — biztosítandó a reánézve kedvezményes illetékes-

séget — az adóssal elismertetni. Ez pedig a felek fölös zaklatására vezet. — A törvény intenciójának következetes értelmezése végett pedig az alábbi indokoknál fogva:

1. a 32. §. miniszteri indokolása szerint a két évi határidő (szemben a régi tíz évvel) a követelések gyors lebonyolításának érdekében történt és ezen cél érdekében mondotta ki a törvény, hogy ez a határidő nem az utolsó bejegyzéstől, hanem az utolsó ügylet bejegyzésétől kezd folyni. Ezzel a törvényhozó elejét vette a két évi határidő olyatén való kijátszásának, hogy a hitelező a kamat és az egyenlegátvitelnek a bejegyzésével a két évi időhatárt tetszése szerint meghosszabbíthassa. A fizetés bejegyzését a mai bírói gyakorlat analóg esetnek veszi a kamat és az egyenlegátvitel bejegyzésével, holott köztük lényegbevágó különbség van. Ugyanis az utóbbiak a hitelező egyoldalú akaratú ténykedései, melyekkel tehát a hitelező tetszése szerint élhetne, tetszése szerint ismételten is meghosszabbíthatná a határidőt az adós hátrányára, míg az utóbbi kétoldalú akaratú tevékenység, mely az adóstól indul ki és így az adóst nem szolgál-tatja ki a hitelező önkényének. A lényegbevágó különbség pedig abban rejlik, hogy a fizetés ellentétben a kamat és az egyenlegátvitellel, az állandó üzleti összeköttetésnek a bizonyítéka, már pedig a könyvkivonati illetékesség igénybevételének ez a tulajdonképeni alapja. Ugyanis a 2 évnél régiebb tételekre vonatkozólag is illetékes lesz a bíróság, ha 2 éven belül ügylet bejegyeztetett.

De a fenti indokolásnál még pregnansabban kikényszeríti a gyakorlat megváltoztatását

2-szor a nyelvtani magyarázat: a 32. §. úgy rendelkezik, hogy az utolsó ügylet bejegyzésétől és nempedig az utolsó ügylet kötésének a bejegyzésétől, számítódik a két évi időhatár, márpedig az ügylet *teljesítése* is az ügylet fogalmához tartozik, annak egy részét képezi. Az ügylet fogalma az ügylet teljesítése fogalmának viszonyában gyűjtő fogalom, az ügylet teljesítése épügy hozzátartozik az ügyletnek, mint az ügylet kötése; tehát az az indokolás, hogy ügylet alatt nem értendő az ügylet teljesítése, nem helytálló és ennek folytán fenti érvek alapján a mai gyakorlat feltétlen revizióra szorul.

Dr. Rudolf Lóránt.

Külföldi peres eljárás belöldi érvényessége. Tömeggondnok egy bpesti vb. cég fizetéseinek hatálytalanítása, a hitelező által felvett összegek visszafizetése, váltók kiadása, és a vonatkozó végrehajtási jogcselekmény megsemmisítése iránt Wienben indított pert az ottani hitelező ellen. Ennek folyama alatt Budapestben is pert indított a hitelező ellen ugyanezek iránt. Alperes az utóbb indított perben pergátló (perfüggőségi, Pp. 147. §.) kifogással élt, hivatkozván a Wienben korábban indult perre.